

Opmerkelijke visie van rechthand Natalini bij voltooiing Waagstraatcomplex

Co-architect Kalfsbeek: 'Waagstraat is vreselijk, maar wel een aanwinst'

Het blijft even stil. De prangende vraag echoot na in zijn hoge werkkamer in het statige herenhuis in het landelijke Borger. Of het hem spijt, dat hij enkele jaren geleden als co-architect van Adolfo Natalini in het Waagstraatproject is gestapt? Cor Kalfsbeek (63) zucht, denkt diep na, herhaalt de vraag en antwoordt dan: 'Geen spijt. De architectuur van de Waagstraat is vreselijk, maar het stedenbouwkundig karakter van het ontwerp was het minst slechte van de vier ontwerpen waaruit de bevolking in 1991 een keus mocht maken. Groningen heeft ongelooflijk veel geluk gehad dat het ontwerp van Natalini de meeste stemmen kreeg.'

De steigers zijn bijna allemaal weggehaald. Het Waagstraatcomplex heeft zich de afgelopen weken stukje bij beetje aan Groningen gepresenteerd. De 'nieuwe huiskamer' van de stad roept tegenstrijdige reacties op. Ook bij de toonaangevende architect Kalfsbeek, die onder meer de gebouwen van PTT Pensioenfonds bij het station en het EGD aan de Bloemstraat en de Korrewegbrug ontwierp.

'De architectuur is onnederlands zwaar. Niet mijn architectuur. Ik sta er heel ver van af. Het is vreselijk.' Opmerkelijke ongezouten kritiek van de rechterhand van Natalini ('Die kan er wel tegen'). Waarom heeft hij als co-architect niet ingegrepen? Kalfsbeek: 'Het ontwerp lag er al. Mijn functie was niet meer dan de uitkomst van een enquête te realiseren te krijgen. Aan de grote lijn kon ik niets meer veranderen. Ik heb niet veel meer gedaan dan gekken of het bouwplan voldeed aan de voorschriften ter plekke en de algemeen geldende bepalingen.'

Publieksfuncties

De gemeente Groningen benaderde Kalfsbeek nadat de Stadlers en de meerderheid van de gemeenteraad hadden gekozen voor het ontwerp van Natalini. Eerder had een vakjury gekozen voor het ontwerp van Gunnar Daan: een losstaand gebouw, geïnspireerd op een negentiende eeuwse markthal. Kalfsbeek stond achter de architectuur van Daan, maar dat gebouw paste volgens hem niet op de Grote Markt. 'Een mooi gebouw, maar te solitair, te individueel ten opzichte van de binnenstad. Bovendien koos Daan voor een honderd procent commerciële invulling. Ik vind dat de belangrijkste openbare ruimtes in Europese steden met publieksfuncties moeten worden ingevuld. Als het ge-

– Co-architect Cor Kalfsbeek (inzet) bekritiseert de vele onnederlandse 'gouden deurknoppen', die Natalini in de Waagstraat heeft aangebracht, maar roemt het stedenbouwkundige concept.

bouw van Daan een stadskantoor met cultuur zou zijn geworden, dan had het van mij mogen komen.'

werpt de door de gemeente gehanteerde procedure. 'De gemeente had het publiek niet ná de vakjury een

hoopte dat Kalfsbeek de Anton Pieck-achtige versierselen in het oorspronkelijke plan van Natalini

ter tot zijn recht zou komen. Meer ruimte had Kalfsbeek niet.

Heel anders dan toen hij samen met de Italiaan Grassi de openbare bibliotheek in de Oude Boteringstraat ontwierp, en er wél vanaf het begin bij betrokken was. 'Grassi heeft een Nederlands gebouw neergezet. Hij heeft zich in tegenstelling tot Natalini goed in de Nederlandse geschiedenis verdiept,' weet Kalfsbeek. 'Natalini heeft veel meer decorum, maakt meer gebruik van vorm-middelen. Hij gaat wat vrijer met principes om. Net als veel architecten in de stad. Mensen als Grassi kom ik in de stad-Groninger architectuurscene niet tegen. Alhoewel ik zijn architectuur te droog vind.'

De kritiek van Kalfsbeek op Natalini is dat de Italiaan de Waagstraat wel in de geschiedenis trachtte te plaatsen, maar er te veel onnederlandse 'gouden deurknoppen' aan toevoegde. Precies het tegenovergestelde van Grassi.

De smeebede van de gemeente was niet de enige reden voor Kalfsbeek om in het Waagstraatproject te stappen. 'Eén keer per jaar wil ik graag met een buitenlandse architect werken. Dat is puur idealisme. Ik heb veel van deze samenwerking geleerd,' zegt de Drentse bouwmeester. 'Hoe hij omgaat met materialen. Het gebruik van veel natuursteen, veel handwerk en de hoge kosten per vierkante meter. Ik was deze factoren nog niet eerder in deze omvang tegengekomen. Daarom heb ik ook geen spijt.'

Kalfsbeek, een uitgesproken baksteenbouwer, zou zelf een heel ander ontwerp hebben getekend. 'Ik had net als Natalini gekozen voor een stukje stad en niet voor een solitair gebouw, zoals Daan. In de materiaalkeuze, glas, koper, pannen en bakstenen, kan ik me ook vinden. Maar ik had minder massief gebouwd en veel minder toeters en bellen aangebracht, en meer hoogteverschil gecreëerd tussen het woon- en werkgedeelte. Ook zou ik de drie functies woon, werken en winkelen niet in één gebouw hebben ondergebracht.'

Doorbraak naar stadhuis

Het huidige complex is volgens Kalfsbeek niet helemaal af. Aan de achterkant van het oude stadhuis komt een deur naar het Waagplein, maar dat vindt hij niet genoeg. Het plein moet aan alle zijden een open karakter hebben. Aan de kant van het stadhuis is het in de huidige situatie gesloten. 'De beste oplossing is een doorbraak in de achterwand van het stadhuis naar de patio in het hart. Ik denk dat dat zeker zal gebeuren', aldus Kalfsbeek.

'De doorbraak moet wel een functie krijgen met bijvoorbeeld glazen deuren en een afwerking van natuursteen.' De architect realiseert zich dat breken in het stadhuis op veel verzet zal stuiten. 'In negen van de tien gevallen worden monumenten inderdaad vernield, maar er zijn specialisten die een monument goed kunnen aanpassen.'

'De architectuur is onnederlands zwaar, vreselijk'

De gemeente wilde een plan met een duidelijk stratenpatroon. 'Drie architecten trokken zich daar niets van aan. Natalini pakte dat concept wel op,' meent Kalfsbeek. 'Qua stedenbouw en sfeer voor de burgers was zijn ontwerp voortreffelijk. Hij zocht aansluiting met de Herestraat.'

Groningen mag volgens Kalfsbeek van geluk spreken dat het publiek voor Natalini koos. Hij ver-

oordeel moeten laten vellen, maar ervoor. Toch is dit goed uitgepakt voor de gemeente, omdat de bevolking het minst slechte plan koos. De stad heeft daarmee ongelooflijk veel geluk gehad en krijgt nu in ieder geval een sfeervol centrum.'

Kalfsbeek zag de voorkeur voor Natalini aankomen. 'Zijn ontwerp refereerde het sterkst aan de oude stad. Daar kan de bevolking zich mee identificeren.' De gemeente

hier en daar zou wegpoetsen en het enigszins zou aanpassen aan de Nederlandse smaak. In overleg met Kalfsbeek schrapte Natalini met frisse tegenzin enkele kapjes en ander decorum uit zijn ontwerp, en paste hij de overkapping van het Waagplein aan. Natalini ging akkoord met het advies van Kalfsbeek de overkapping helemaal van glas te maken, zodat het plein lichter en veiliger zou worden en het Goudkantoor be-

Springkussen, voetballende honden, kop van jut en vrijmarkt

Selwerd vierde 't ouderwets

– Tientallen kinderen verkochten spulletjes op de vrijmarkt.

Selwerd vierde 't ouderwets met springkussen, kinderspelen, een vrijmarkt en kop van jut. En natuurlijk de voetballende honden van Henk Boels, die er dit jaar helaas weinig zin in hadden. De wijkbewoners waren wel gemotiveerd en daardoor was het een oergezellige Koninginnedag. In drommen waren ze naar het winkelcentrum gekomen, waar de kinderen zich, net als op vele andere plaatsen in de stad, opperbest vermaakten.

Van veral was gistermorgen om tien uur de trompetmuziek hoorbaar. Heel even, maar lang genoeg om velen naar het centrale plein van winkelcentrum Selwerd te

lokken. De trompetist was Henk Boels, gestoken in scheidsrechterstenu. Hij gaf op een met houten schotten afgezet voetbalveldje met enorme doelen een demonstratie met zijn twee voetballende honden. De lassies en Henk hadden er weinig zin in, want na vijf minuten gestoet in de ring pakte Henk zijn boeltje bijelkaar en vertrok naar de volgende klus. De honden hadden niets anders gedaan dan wat iedere hond met een bal doet: er achter aan lopen en in bijten. Henk liep er druk fluitend en gestulerend tussendoor en wakte de indruk alsof hij de honden voor het eerst ontmoette.

De vrijmarkt was een groot succes. Tientallen kinderen boden, al of niet onder auspiciën van hun ouders, allerlei spullen aan. Van poppenhuizen tot oventjes en van topshots (flippo's met afbeeldingen van voetballers) tot typemachines. De ene gelegenheidsverkoper keek wat vrolijker dan de ander: een blik in het het geldkistje verklaarde het verschil in gemoedstoestand. Kinderen die het stilzitten beu waren konden zich naar hartelust uitleven op het springkussen, dat altijd een succesnummer is. Ook waren er enkele kleine behendigheidspelen en de krachtpatser uit Selwerd en omstreken bonden de strijd aan op de kop van jut.

Koningin opent provinciehuis

Koningin Beatrix komt binnenkort weer naar Groningen. Dinsdag 7 mei is zij te gast bij de provincie. Ze zal die dag de officiële opening verrichten van het nieuwe gedeelte van het provinciehuis. Tegen twee uur wordt Hare Majesteit in Groningen verwacht. De in rood baksteen en veel glas opgetrokken nieuwbouw ligt ingeklemd tussen de Turfsingel en de Singelstraat en biedt onderdak aan zo'n 550 ambtenaren. Het maakt deel uit van een geheel vernieuwd complex, dat vorig jaar oktober al in gebruik werd genomen. Alle provinciale diensten zijn er gehuisvest alsmede een restaurant, fitnessruimte en parkeergarage, die gedeeltelijk ook open zijn voor het publiek. De nieuwbouw kostte zo'n 50 miljoen gulden.

In mei en juni op twaalf locaties in Groningen

Pleintjesbasketball dit jaar mega-evenement

Het pleintjesbasketball-toernooi is dit jaar groter van opzet dan ooit. Op tien locaties in de stad en in Haren en Eelde zullen teams bestaande uit drie personen de strijd met elkaar aanbinden. Het evenement vindt plaats in mei en juni. Deelnemers staat open voor iedereen.

Topsport Noord-Nederland, de gemeente Groningen en zeven basketbalverenigingen organiseren de Univé Basketball Tour 1996. Vorig jaar waren er 750 deelnemers. Grietje Pasma van Topsport Noord-Nederland verwacht dit jaar 2500 basketballers. Er is een speciale klasse voor mensen die nog nooit basketbal hebben gespeeld.

De gemeente Groningen renoveert mede voor dit evenement tien basketbalpleintjes. De eerste wedstrijd is zondag 5 mei in Beijum. Daarna wordt gespeeld in het centrum, Paddepoel, Zeeheldenbuurt, Ulgersmahorg, Oosterpark, Selwerd, Helpman en Vinkhuizen. Op 22 mei doet de 'tour' Eelde aan, en

op 8 juni Haren. De slotmanifestatie is 22 juni in de Hoornse Meer. Er zijn zes categorieën waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen geslacht en leeftijd. De hoogste categorie is 'top', voor dames en heren van 19 jaar en ouder die prestatiegericht zijn.

Een team bestaat uit drie spelers met maximaal twee wisselers. Inschrijfformulieren zijn verkrijgbaar bij de Univé-kantoren in Groningen, Haren en Eelde, sportzaken, sporthallen, bibliotheken, wijk en buurtcentra en bij de basketbalverenigingen.

Rock en Roll-les

De Stichting Rock & Boogie houdt vrijdag 3 mei een workshop Lindy Hop door de Amerikaan Jonathan Bixby. De dansvorm is de voorloper van Rock & Roll en werd in vroeger tijden voornamelijk door zwarte mensen beoefend. De twee uur durende les wordt gegeven aan de Oosterhamrikade 8a. Belangstellenden kunnen zich aanmelden via: tel. 050-5349998.

Zwemsters uit stad naar Paralympics

De zwemsters Frouwkje Harkema en Marianne van Til van Gehandicapt Sportclub Groningen hebben zich in Amersfoort geplaatst voor de Paralympics in Atlanta. Ook andere zwemmers van GSG hebben tijdens de open Nederlandse zwemkampioenschappen goed gepresteerd. Er was twee keer goed voor Eddy Wagt en één gouden plak voor Wim Kosmeyer. De Olympische Spelen voor gehandicapten hebben plaats in augustus.

Paterswoldsemeer vaker te bevaren

Met ingang van komend vaarseizoen wordt de sluis van het Paterswoldsemeer ook op zondag bediend. Vaarrecreanten kunnen tot 1 oktober de hele week op het meer terecht. Op zon- en feestdagen wordt de sluis van tien tot twaalf en van twee tot vier uur bediend. Op werk- en zaterdagdagen van acht tot twaalf en van twee tot zeven uur.

Univé in Groningen Ook bij u in de buurt

UNIVÉ VERZEKERINGEN
Univé. Daar plukt u de vruchten van!

Stad-Groningers hebben de Univé in de buurt:
Grote Beersstraat 212 Tel: (050) 571 73 77
Kierweg 268 Tel: (050) 573 67 37
Paterswoldseweg 322 Tel: (050) 525 55 83
Rijksstraatweg 146 (Haren)* Tel: (050) 534 46 78
* Vrijdag ook op koopavond geopend.

Nu al nadenken over je eigen begrafenis of crematie is heel verstandig...!

Algemeen Belang
Een Waardig Besluit

LUITVAART VERZORGING LUITVAART VERZEKERING
LSDOORNLAAN 187 GRONINGEN TEL. 050 577 89 45

Keukens 5 Apparaten Gratis

Hans Verkerk Keukens heeft deze week een spectaculaire actie. Als u binnen twee jaar een keuken nodig heeft en nu koopt, krijgt u van Hans Verkerk een oven, kookplaat, afzuigkap, voedselrestvermaler en koelkast gratis! Kom nu snel echt geld verdienen en vraag naar de snelle beslisserskorting. Wij garanderen u de beste keuken en het beste ontwerp voor de beste prijs!

MAAK NU BOVENDEEN HANS OP EEN EK '96 VAN DE 200 REIZEN NAAR HET
HANS VERKERK KEUKENS GRONINGEN
OOSTERSINGEL 5 - 050-3130822

5-jarig bestaan
Cantina Mexicana
feest op de Vismarkt
zie pag. 2